

KEILA VALLA JÄÄTMEKAVA

SISUKORD

1	Sissejuhatus	1
2	Jäätmehoolduse olemasolev olukord.....	2
2.1	Seadusandlus	2
2.2	Jäätmete teke, kogused ja käitlemine	2
2.2.1	Olmejäätmete teke, kogused ja käitlemine.....	3
2.2.2	Kodumajapidamises tekkivate ohtlike jäätmete teke, kogused ja käitlemine	5
2.3	Jäätmekäitluseks vajalik loodusvara	6
2.4	Jäätmekava rakendamise mõju keskkonnale.....	7
2.5	Jäätmehoolduse probleemid Keila vallas	7
3	Jäätmehoolduse eesmärgid	9
3.1	Jäätmehoolduse eesmärgid tihe- ja hajaasustustes	10
3.1.1	Jäätmekäitlus hajaasustuses.....	10
3.1.2	Jäätmekäitlus tiheasustuses	11
3.2	Jäätmetekke vältimine	13
3.3	Jäätmekoguste ja jäätmete ohtlikkuse vähendamine	13
3.4	Jäätmete taaskasutamine	13
3.4.1	Biolagunevate jäätmete taaskasutamispotentsiaal.....	14
3.4.2	Teiste jäätmeliikide taaskasutamispotentsiaal.....	16
3.4.3	Konkreetsed eesmärgid	17
3.5	Pakendi ja pakendijäätmete kogumise ning taaskasutamise korraldamine.....	18
3.6	Jäätmete keskkonnaohutu kõrvaldamine.....	19
3.7	Jäätmeveo optimeerimine.....	20
4	Jäätmehoolduse eesmärkide realiseerimise vahendid ja meetmed.....	20
4.1	Jäätmekäitlustoimingute valik.....	20
4.2	Jäätmekäitluskohtade võrgustik	20
4.2.1	Planeeritavad jäätmejaamad	21
4.3	Meetmed ohtlike ja muude peamiste jäätmeliikide käitlemiseks.....	22
4.4	Vajalikud halduskorralduslikud meetmed jäätmekava elluviimiseks	22
4.5	Keskkonna- ja tervisekaitsemeetmed ning nende tagamise tehnoloogilised vahendid 23	
4.6	Meetmete rakendamise eeldatav maksumus	23
5	Kokkuvõte	26

TABELID

Tabel 1. Kodumajapidamistes tekkivate jäätmete kogus elanike arvu põhjal.....	3
Tabel 2. Ettevõtetes tekkinud jäätmete kogus jäätmeveofirmade 2003. aasta andmete põhjal .	4
Tabel 3. Kodumajapidamistes tekkivate ohtlike jäätmete kogused elanike arvu põhjal.....	6
Tabel 4. Asustustihedus Keila vallas.....	8
Tabel 5. Tekkivad biolagunevate jäätmete kogused inimese kohta aastas	15
Tabel 6. Teatud liiki tekkivate jäätmekoguste mahud inimese kohta aastas.....	16
Tabel 7. Aktsepteeritud jäätmekäitlusviis tihe- ja hajaasustusaladel ning nõuete jõustumise tähtaeg	17
Tabel 8. Rajatavate jäätmejaamade teeninduspiirkonnad ja teenindavate elanike orienteeruv arv.....	21
Tabel 9. Jäätmeseadusest ja pakendiseadusest tulenevad kohustused kohalikele omavalitsusele	22
Tabel 10. Jäätmehooldusalaste meetmete rakendamise eeldatav maksumus.....	24

1 Sissejuhatus

Käesoleva jäätmekava eesmärgiks on parendada jäätmehooldust Keila valla territooriumil, tagades keskkonnaohutu, majanduslikult põhjendatud ja seadusandlust järgiva jäätmekäitluse.

Keila valla jäätmekava on koostatud vastavalt kehtivas *jäätmeseaduses* ja *pakendiseaduses* esitatud nõuetele. Jäätmekava koostamisel on jälgitud Eesti Keskkonnanõuetegevuse, Eesti riikliku jäätmekava ja Harjumaa jäätmekava ning lähtunud nii Keila valla arengukavast kui üldplaneeringust. Lisaks seadusandluses nõutavale jäätmekava sisule sisaldab Keila valla jäätmekava detailset kirjeldust olemasolevatest jäätmehooldusalastest probleemidest Keila valla territooriumil, mille lahendamist on kogu jäätmekava ulatuses silmas peetud. Jäätmekava asetab pearõhu kodumajapidamistes tekkivatele olmejäätmetele ja nende nõuetekohasele käitlusele, samas ei ole kõrvale jäetud ettevõtetelt ja seal tekkivaid olmejäätmeid.

Jäätmeseadus ei sea kohaliku omavalitsuse jäätmekavale otsest kehtivusaega, mis tähendab, et käesoleva jäätmekava kehtivusaeg sõltub sellest, kui hästi osati jäätmekava koostamisel ette näha tulevikus tehtavaid muudatusi maakonna ja üleriiklikus jäätmekavas. Samas on selge, et alles arenevas jäätmehooldusalastes tingimustes on keeruline teha veatuid pikaajalisi otsuseid. Seega on Keila valla jäätmekava eesmärkide püstitamisel otseselt arvestatud kolme aastase perspektiiviga ja kaudselt Euroopa Liidu direktiivides ning Eesti seadusandluses püstitatud pikaajaliste eesmärkidega.

Keila valla jäätmekava sisuline osa on jaotatud kolmeks suuremaks peatükiks, kirjeldades jäätmehoolduse olemasolevat olukorda, seades jäätmehoolduse eesmärgid ja tuues välja jäätmehoolduse eesmärkide realiseerimise vahendid ning meetmed.

Keila valla jäätmekava on koostanud Keila Vallavalitsuse keskkonnanõunik Anu Kõnnusaar, kasutades abimaterjalina REC-Estonia poolt koostatud Jäätmekava koostamise juhendit.

2 Jäätmehoolduse olemasolev olukord

2.1 Seadusandlus

Kehtiv *jäätmeseadus* ja *pakendiseadus* seab kohalikele omavalitsustele muuhulgas järgmised kohustused:

Kohustused <i>jäätmeseaduse</i> alusel:	
Jäätmehoolduse arendamine oma haldusterritooriumil	§ 12 lg 2
Jäätmete sortimise, sealhulgas liigiti kogumise korraldamine eesmärgiga võimaldada nende taaskasutamist võimalikult suures ulatuses	§ 31
Jäätmekava eelnõu avaliku väljapaneku ja avaliku istungi korraldamine ja tulemuste avaldamine kohalikus ajalehes	§ 56 ja § 58
Kodumajapidamises tekkivate ohtlike jäätmete kogumise ja nende üleandmise korraldamine jäätmekäitlejatele, välja arvatud probleemtoodete puhul tootja vastutuse rakendamisel	§ 65 lg 2
Korraldab oma haldusterritooriumil olmejäätmete kogumise ja veo	§ 66 lg 2
Kehtestab jäätmeliigid, millele kohaldatakse korraldatud jäätmevedu, veopiirkonnad, vedamise sagedus ja aeg ning jäätmeveo teenustasu piirmäära	§ 66 lg 4
Korraldab iseseisvalt või koostöös teiste omavalitsuste organitega korraldatud jäätmeveo eri- või ainuõiguse andmiseks avaliku konkursi konkurentsiseaduse alusel kehtestatud korras	§ 67 lg 1
Asutab jäätmevaldajate registri ning kehtestab registri pidamise korra	§ 69 lg 3
Korraldab korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmete taaskasutamise või kõrvaldamise. Kohaliku omavalitsuse organ võib korraldada ka muude jäätmete taaskasutamist või kõrvaldamist.	§ 70
Kehtestab jäätmehoolduseeskirja	§ 71

Kohustused <i>pakendiseaduse</i> alusel:	
Määrab kindlaks oma haldusterritooriumil pakendi ja pakendijäätmete kogumisviisid	§ 15 lg 1
Käsitleb jäätmekavas eraldi pakendi ja pakendijäätmete kogumise ja taaskasutuse korraldust ning väljaarendamist ja seatud eesmärkide saavutamise meetmeid	§ 15 lg 2

Kehtiva *keskkonnajärelevalve seaduse* järgi on kohalik omavalitsusorgan üks keskkonnajärelevalve teostajatest (§ 3 lg 1) ning oma territooriumil omab keskkonnainspeksiooniga samasuguseid järelevalveasutuse õigusi ja kohustusi.

2.2 Jäätmete teke, kogused ja käitlemine

Vastavalt *jäätmeseadusele* on jäätmehoolduse (st jäätmealase teabe levitamine, jäätmealane nõustamine ja jäätmehoolduse kavandamine või muu tegevus, mille eesmärk on vältida või vähendada jäätmeteket ning tõsta jäätmehoolduse taset) arendamine pandud kohalike omavalitsusorganite õlule. Igasuguse arendamise aluseks on täpne ülevaade olemasolevast olukorrast, st arendamise algsest lähtepunktist. Samas on Eesti jäätmekäitlussüsteem

tervikuna veel sellises staadiumis, kus ühtset pilti ühel või teisel põhjusel ei ole üheski institutsioonis, seal hulgas omavalitsustes. Seega on jäätmete teke, koguste ja käitlemise alane informatsioon hinnanguline, mitte faktiline. Hinnangute aluseks on Keila valla territooriumil tegutsevate jäätmekäitlusfirmade, Keskkonnaministeeriumi Info- ja Tehnokeskuse Jäätmeandmebüroo ning teadaolevalt kõige viimati Eestis läbiviidud jäätmeuringu 'Tallinna kodumajapidamistes tekkivate olmejäätmete koostise ja koguse uuring' andmed.

Konkreetselt seab *jäätmeseadus* kohalikele omavalitsustele kohustuse organiseerida korraldatud jäätmevedu (kehtestades samas jäätmeliigid, millele korraldatud jäätmevedu kohaldatakse) ning korraldada kodumajapidamises tekkivate ohtlike jäätmete kogumine ja nende üleandmine jäätmekäitlejatele. Korraldatud jäätmevedu on olmejäätmete (milles võib sisalduda nii tava- kui ka ohtlike jäätmeid) kogumine ja vedamine määratud piirkonnast määratud jäätmekäitluskohta. Seoses eelnevaga on jäätmete teke, kogused ja käitlemine jagatud kaheks alapeatükiks: olmejäätmete teke, kogused ja käitlemine ning kodumajapidamises tekkivate ohtlike jäätmete teke, kogused ja käitlemine.

2.2.1 Olmejäätmete teke, kogused ja käitlemine

Jäätmeseaduse kohaselt on olmejäätmed kodumajapidamisjäätmed ning kaubanduses, teeninduses või mujal tekkinud oma koostise ja omaduste poolest samalaadsed jäätmed. Seega on olmejäätmete tekke arvestusse kaasatud järgmised andmed:

- kodumajapidamistes tekkivad jäätmed (aluseks on võetud Tallinna kodumajapidamistes tekkivate olmejäätmete koostise ja koguse uuringu andmed),
- ettevõtete poolt tekitatud jäätmed (aluseks jäätmeveofirmade andmed, kellega ettevõtetel on sõlmitud lepingud).

Tallinna kodumajapidamistes tekkivate olmejäätmete koostise ja koguse uuringus on jäätmete sorteerimine liigitatud lisaks erinevatele jäätmeliikidele ka kinnisturühmade kaupa, st suurpaneel lamud, puitlamud, väikeelamud. Käesolevas töös on kasutatud puit- ja väikeelamute jäätmesorteerimiste tulemusi Põhja-Tallinna, Pirita ja Nõmme linnaosadest ning leitud aritmeetiline keskmine (vt Tabel 1), mis on võetud aluseks Keila valla kodumajapidamistes tekkivate jäätmekoguste arvutamisel.

Tabel 1. Kodumajapidamistes tekkivate jäätmete kogus elanike arvu põhjal

Jrk.nr.	Asula (alevik, küla)	Elanike arv ¹	Jäätmete tekkekogus					
			Eeldatav jäätmekogus ²		Kokku (kg)		Kokku (m ³) ³	
			kg/in/nädalas	kg/in/aastas	kg/nädalas	kg/aastas	m ³ /nädalas	m ³ /aastas
1	Illurma küla	42	5,2	269	218	11302	1,7	90
2	Karjaküla alevik	382			1980	102790	15,8	819
3	Keelva küla	30			156	8073	1,2	64
4	Keila-Joa alevik	305			1581	82070	12,6	654
5	Kersalu küla	38			197	10225	1,6	81
6	Klooga alevik	1039			5385	279578	42,9	2228
7	Kloogaranna küla	121			627	32559	5,0	260
8	Kulna küla	76			394	20450	3,1	163
9	Käesalu küla	37			192	9956	1,5	79
10	Laoküla küla	44			228	11840	1,8	94
11	Laulasmaa küla	315			1633	84761	13,0	676

Jrk.nr.	Asula (alevik, küla)	Elanike arv ¹	Jäätmete tekkekogus					
			Eeldatav jäätmekogus ²		Kokku (kg)		Kokku (m ³) ³	
			kg/in/nädalas	kg/in/aastas	kg/nädalas	kg/aastas	m ³ /nädalas	m ³ /aastas
12	Lehola küla	481	5,2	269	2493	129429	19,9	1032
13	Lohusalu küla	216			1120	58122	8,9	463
14	Maeru küla	86			446	23141	3,6	184
15	Meremõisa küla	96			498	25832	4,0	206
16	Nahkjala küla	40			207	10763	1,7	86
17	Niitvälja küla	94			487	25294	3,9	202
18	Ohtu küla	136			705	36595	5,6	292
19	Põllküla küla	38			197	10225	1,6	81
20	Tuulna küla	133			689	35788	5,5	285
21	Tõmmiku küla	77			399	20719	3,2	165
22	Valkse küla	87			451	23410	3,6	187
	Kokku	3913			5,2	269	20282	1052923

¹ Elanike arv Keila Vallavalitsuse rahvastikuregistri andmetel 10.09.2004 seisuga.

² Eeldatav jäätmekogus on saadud 'Tallinna kodumajapidamistes tekkivate olmejäätmete koostise ja koguse uuringu' andmete põhjal (aritmeetiline keskmine Põhja-Tallinna, Pirita ja Nõmme linnaosade jäätmeuuringu andmetest)

³ Keskmine jäätmete mahukaal 125 kg/m³ on samuti 'Tallinna kodumajapidamistes tekkivate olmejäätmete koostise ja koguse uuringu' andmete põhjal leitud (aritmeetiline keskmine Põhja-Tallinna, Pirita ja Nõmme linnaosade jäätmeuuringu andmetest)

Tabel 1 põhjal on näha, et Keila valla territooriumil tekib kodumajapidamistes aastas ca 1 050 tonni olmejäätmeid. Kuivõrd tekkivad jäätmekogused on inimese kohta arvestatuna samad, siis on selge, et kõige suuremateks jäätmetekitajateks on need asulad (alevikud, külad), kus on kõige enam inimesi.

Lisaks koduses majapidamises tekkivatele olmejäätmetele tekitatakse jäätmeid ka väljaspool kodu, st lasteaias, koolis, töökohas jne. Seepärast on kogu valla territooriumil tekkivate jäätmekoguste hindamiseks vaja juurde lisada lasteaedade, koolide ja ettevõtete poolt tekitatud olmejäätmete kogused (Tabel 2).

Tabel 2. Ettevõtetes tekkinud jäätmete kogus jäätmeveofirmade 2003. aasta andmete põhjal

Asula (alevik, küla)	Tekkinud jäätmekogus ¹	
	m ³	kg
Karjaküla alevik	1428	178444
Keila-Joa alevik	682	85294
Klooga alevik	535	66844
Kloogaranna küla	38	4763
Kulna küla	15	1875
Laulasmaa küla	561	70091
Lehola küla	622	77739
Lohusalu küla	170	21273
Maeru küla	28	3550
Meremõisa küla	136	16950

Asula (alevik, küla)	Tekkinud jäätmekogus ¹	
	m ³	kg
Niitvälja küla	168	21018
Ohtu küla	43	5358
Kokku	4426	553197

¹ Tekkinud jäätmekogus on saadud jäätmeveofirmade poolt esitatud 2003. aasta andmetel. Andmed on esitatud mahuühikus (m³), andmete teisendamine massiühikusse (kg) toimus sarnaselt kodumajapidamistes tekkivate jäätmekoguste arvutusele (mahukaal 125 kg/m³ on 'Tallinna kodumajapidamistes tekkivate olmejäätmete koostise ja koguse uuringu' andmete põhjal leitud (aritmeetiline keskmine Põhja-Tallinna, Pirita ja Nõmme linnaosade andmetest))

Tabel 2 põhjal saab eeldada, et Keila valla territooriumil tekib ettevõtetel jäätmeid ca 4 430 m³ ehk ca 550 tonni aastas. Tekkinud jäätmed antakse üle jäätmeveofirmadele.

Tabel 1 ja Tabel 2 põhjal saab anda hinnangulise jäätmetekke koguse aastas Keila valla territooriumil, milleks on ca 12 800 m³ ehk ca 1 606 000 kg. Antud kogus võib erineda mõnevõrra tegelikust jäätmetekke kogusest, eriti kodumajapidamistes tekkivate jäätmekoguste osas. Ühe suure probleemina on üle 50 suvilaühistu ca 2700 suvilakrundiga, millest jäätmeveofirmadega oli 2003. aastal lepingud sõlmitud ca 20 suvilaomanikul ning ca 5 suvilaühistul.

2.2.2 Kodumajapidamises tekkivate ohtlike jäätmete teke, kogused ja käitlemine

Kodumajapidamises tekib hulgaliselt ohtlikke jäätmeid, mis tänu elanikkonna väikesele keskkonnateadlikkusele satub suures osas tavajäätmete hulka ja koos nendega prügimäele. Vastavalt *jäätmeseadusele* on kohaliku omavalitsuse ülesanne korraldada kodumajapidamises tekkivate ohtlike jäätmete kogumine, mis ei tähenda, et kohalik omavalitsus oleks kohustatud seda tasuta tegema. Senise Eesti praktika kohaselt on kohalikud omavalitsused ohtlikke jäätmeid elanikkonnalt tasuta kogunud, koostades selle rahastamiseks erinevaid projektitaotlusi või kasutades eelarvelisi vahendeid.

Ohtlike jäätmete tekkekoguse arvestamisel on kasutatud 'Tallinna kodumajapidamistes tekkivate olmejäätmete koostise ja koguse uuringut', mille sorteerimisjuhendi kohaselt on ohtlikud jäätmed akud, patareid, õlid, ravimid, küünelakid, küünelaki eemaldid, lahustid, värvid, päevavalguslambid, kraadiklaasid, liimid, happed, fotokemikaalid, värvikemikaalid, tolmuasbesti sisaldavad materjalid, ilutulestiku- ja signaalraketid ning erinevad süütematerjalid. Uuringu andmetel tekib kodumajapidamises keskmiselt 2,11 kg ohtlikke jäätmeid aastas elaniku kohta (kg/in/a) (aritmeetiline keskmine leitud Põhja-Tallinna, Pirita ja Nõmme linnaosade andmetest). Sarnaselt kodumajapidamistes tekkivate jäätmekoguste arvutamisele elanike arvu põhjal on leitud kodumajapidamistes tekkivad ohtlike jäätmete kogused (Tabel 3).

Tabel 3. Kodumajapidamistes tekkivate ohtlike jäätmete kogused elanike arvu põhjal

Jrk.nr.	Asula (alevik, küla)	Elanike arv ¹	Eeldatav jäätmekogus ² (kg/in/aastas)	Jäätmete tekkekogus (kg/aastas)
1	Illurma küla	42	2,11	89
2	Karjaküla alevik	382		806
3	Keelva küla	30		63
4	Keila-Joa alevik	305		644
5	Kersalu küla	38		80
6	Klooga alevik	1039		2192
7	Kloogaranna küla	121		255
8	Kulna küla	76		160
9	Käesalu küla	37		78
10	Laoküla küla	44		93
11	Laulasmaa küla	315		665
12	Lehola küla	481		1015
13	Lohusalu küla	216		456
14	Maeru küla	86		181
15	Meremõisa küla	96		203
16	Nahkjala küla	40		84
17	Niitvälja küla	94		198
18	Ohtu küla	136		287
19	Põllküla küla	38		80
20	Tuulna küla	133		281
21	Tõmmiku küla	77		162
22	Valkse küla	87		184
	Kokku	3913	2,11	8256

¹ Elanike arv Keila Vallavalitsuse rahvastikuregistri andmetel 10.09.2004 seisuga.

² Eeldatav jäätmekogus on saadud 'Tallinna kodumajapidamistes tekkivate olmejäätmete koostise ja koguse uuringu' andmete põhjal (aritmeetiline keskmine Põhja-Tallinna, Pirita ja Nõmme linnaosade andmetest)

Tabel 3 põhjal järeldub, et kodumajapidamistes tekib eeldatavasti ca 8 000 kg ohtlike jäätmeid aastas. Antud kogus võib erineda mõnevõrra tegelikust ohtlike jäätmete tekkekogusest eelkõige kahel põhjusel. Esimene arvestuslik erinevus võib tekkida sellest, et elanike arv Keila Vallavalitsuse rahvastikuregistris ei ole sama tegelike elanike arvuga Keila valla territooriumil. Lisaks võib ohtlike jäätmete tekkekoguse erinevus olla tingitud sellest, et aluseks on võetud 'Tallinna kodumajapidamistes tekkivate olmejäätmete koostise ja koguse uuringu' kui viimane ning kõige põhjalikum seni Eestis tehtud sarnane uuring. Samas, Tallinna linnas on elanikkonnal märkimisväärselt rohkem võimalusi käidelda kodumajapidamistes tekkivaid ohtlike jäätmeid nõuetekohaselt. Seega võib eeldada, et Keila valla elanikkonnal tekib ohtlike jäätmeid enam kui eelpool viidatud Tallinna jäätmeuuringu põhjal arvestuslikult leitud 2,11 kg elaniku kohta aastas.

2.3 Jäätmekäitluseks vajalik loodusvara

Jäätmeseaduses on jäätmekäitluseks vajaliku loodusvara all mõeldud vee, turba, savi ja pinnase kasutamise mahu hinnangut. Kui võrd Keila valla territooriumil toimub vaid jäätmete kogumine ning edasine transport prügilatesse või antakse jäätmed üle litsentseeritud

jäätmekäitlusfirmadele, siis jäätmekäitluseks vajalik loodusvara on transpordivahendite tarbitav kütus ning muu transpordiga seonduv.

2.4 Jäätmekava rakendamise mõju keskkonnale

Jäätmekava kui *jäätmeseaduse* ühe osa rakendamisel on kõigi eelduste kohaselt positiivne mõju keskkonnale, eelkõige jäätmetest tekkiva reostuse vähendamise näol, samas kasutades erinevaid loodusressursse selle saavutamiseks. *Jäätmeseaduse* kohaselt on üks suurimatest kohalikule omavalitsusele pandavatest kohustustest jäätmehoolduse arendamine oma haldusterritooriumil. Seega on käesolevas jäätmekavas analüüsitud eelkõige jäätmehoolduse rakendamise mõju keskkonnale.

Jäätmeseadus defineerib jäätmehooldust kui jäätmekäitlust (jäätmete kogumine, vedamine, taaskasutamine ja kõrvaldamine), järelevalvet jäätmekäitluse üle ja jäätmekäitluskohtade järelehooldust. Vastavalt definitsioonile võib eeldada, et jäätmehooldusel saab olla ainult positiivne mõju keskkonnale. Samas, olenevalt jäätmekäitluse meetoditest, võib erinevate käitlusprotsessidega tekkida ka negatiivne mõju. Lähtuvalt tunnustatud jäätmekäitlusmeetodite prioriteetsusest on esimene eesmärk jäätmeid mitte tekitada. Siiski tekkinud jäätmete taaskasutamismooduste eelistatud järjekord on järgmine: jäätmete korduskasutus, taaskasutus, ringlusse võtmine ja energiakasutus. Kõige viimase jäätmekäitlustoiminguna eelistatakse jäätmete kõrvaldamist.

Eeltoodust lähtuvalt on selge, et täna Eestis laialdaselt kasutatav jäätmete kõrvaldamine prügilasse ilma taaskasutamismooduste rakendamiseta on vähim mida me teha võime. Samas, jäätmete kõrvaldamine nõuetele vastavatesse prügilatesse omab keskkonnale siiski positiivsemat mõju kui jäätmete kõrvaldamine nõuetele mittevastavatesse prügilatesse või niisama loodusesse hülgamine. Kuivõrd jäätmete hülgamist loodusesse esineb suhteliselt palju, on jäätmehoolduse kõige elementaarsemate nõuete täitmine esmaseks eesmärgiks ja omab positiivset mõju olemasolevale olukorrale.

2.5 Jäätmehoolduse probleemid Keila vallas

Jäätmehoolduse probleemid Keila vallas on seotud eelkõige jäätmekäitlusega (jäätmete kogumine, vedamine, taaskasutamine ja kõrvaldamine), lisaks on probleemid tingitud elanikkonna vähesest keskkonnateadlikkusest ning hoolivusest. Üldjoontes võib jagada olemasolevad probleemid järgnevatesse kategooriatesse:

- Hajaasustus ja sellest tingitud jäätmekäitlusprobleemid
- Suvilapiirkonnad ning puudulik jäätmekäitlus
- Elanikkonna vähene keskkonnateadlikkus
- Ajakohased jäätmekäitlusvõimalused jäätmete taaskasutamissüsteemide näol puuduvad
- Rannaala heakorra tagamine
- Illegaalsed jäätmete ladestuspaigad

Haja- ja tiheasustuse jäätmekäitlus on mõnevõrra erinev, kuigi valdavalt sõltub jäätmetekke erinevus siiski elamu tüübist (nt eramu või korruselamu jms) ja kasutatavast küttesüsteemist (nt kesk- või ahiküte) ning kompostimisvõimalustest (aia- ja köögijäätmete

kompostimine). On selge, et ahiküttega eramu puhul ei ole mõtet nõuda vanapaberi ja –papi konteinerit eramu juurde, sest eelduste kohaselt kasutatakse lahuskogutud vanapaber ja –papp tulehakatuseks. Eramute puhul tuleb rõhuda aia- ja köögijäätmete kohapealsele kompostimisele, et vähendada prügilasse ladestatavate olmejäätmete hulgas leiduvat biolagunevate jäätmete kogust, mis on ka *jäätmeseaduse* üheks peamistest eesmärkidest. Seega ei ole mõistlik kehtestada haja- ja tiheasustuses täpselt samasuguseid jäätmekäitlusalaseid nõudmisi, vaid edendada vastavalt elamu tüübile ja olemasolevatele võimalustele parimat jäätmehooldust kehtestades selle Keila valla jäätmehoolduseeskirjas.

Tabel 4. Asustustihedus Keila vallas

Jrk.nr.	Asula (alevik, küla)	Elanike arv	Pindala, ha	Asustustihedus, in/km ²	Tihe- või hajaasustus ¹
1	Karjaküla alevik	382	152	251	Tiheasustus
2	Keila-Joa alevik	305	227	134	
3	Lohusalu küla	216	202	107	
4	Lehola küla	481	613	78	
5	Klooga alevik	1039	1733	60	
6	Laulasmaa küla	315	706	45	
7	Tuulina küla	133	312	43	
8	Kersalu küla	38	200	19	
9	Kloogaranna küla	121	862	14	
10	Valkse küla	87	676	13	
11	Meremõisa küla	96	761	13	
12	Illurma küla	42	374	11	Hajaasustus
13	Kulna küla	76	695	11	
14	Laoküla küla	44	420	10	
15	Tõmmiku küla	77	759	10	
16	Niitvälja küla	94	1123	8	
17	Nahkjala küla	40	709	6	
18	Käesalu küla	37	672	6	
19	Ohtu küla	136	2845	5	
20	Maeru küla	86	2062	4	
21	Põllküla küla	38	955	4	
22	Keelva küla	30	805	4	
	Kokku	3913	17864		

¹ Tihe- ja hajaasustus ei pruugi kokku langeda asula (alevik, küla) täpsete piiridega, st ühe asula siseselt võib üks osa asulast kuuluda tiheasutuse ja teine osa asulast hajaasutuse piirkonna alla. Kasutatud tihe- ja hajaasustus on kooskõlas kehtestatava üldplaneeringuga.

Tabel 4 illustreerib asustustihedust Keila vallas ning jagab asulad kas tihe- või hajaasustuspiirkondadeks. Kuivõrd tihe- ja hajaasutuse piir ei pruugi kokku langeda asula (alevik, küla) täpse piiriga, siis tekib olukord, kus ühe asula siseselt võib üks osa kuuluda tiheasutuse ja teine osa asulast hajaasutuse piirkonda. Jäätmehoolduseeskiri täpsustab konkreetsed jäätmekäitlusala nõudmised vastavates piirkondades.

Suvilapiirkonnad ja sealne puudulik jäätmekäitlus on tekitanud rida probleeme, mille lahendamine vajab korralikku seadusandlikku alust, ajakohaste jäätmekäitlustingimuste loomist, elanikkonna keskkonnateadlikkuse tõstmist, järjekindlat järeelvalvet ning head koostööd kohalike elanike ja omavalitsustöötajate vahel. Suvilapiirkondade jäätmekäitluse

olukorda illustreerib näide, kus jäätmeveofirmade andmete kohaselt oli 2003. aastal jäätmelepingu sõlminud ca 20 suvilaomanikku ja ca 5 suvilaühikut (Keila valla territooriumile jääb ca 2700 suvilakrundiga üle 50 suvilaühikut). Nii väike arv jäätmeveolepinguid ei tähenda, et kõik teised suvilaomanikud ja –kasutajad oleksid jäätmeid ebaseaduslikult näiteks metsa alla hüljanud või muul moel ebaseaduslikult käitunud. Samas, uue *jäätmeseaduse* rakendumisel ja suvilapiirkondade muutumisega tiheasustusaladeks peab muutuma ka praegune jäätmekäitlussüsteem. Käesolev jäätmekava on üks osa sellest, et eelpool nimetatud probleemid saaksid lahendatud ning ajakohane jäätmehooldus rakendatud.

Elanikkonna vähene keskkonnateadlikkus ja hoolivus põhjustab mitmeid probleeme. Esmaseks probleemiks on jäätmete ebaseaduslik hülgamine, millest omakorda tekivad probleemid nii maa- ja/või metsaomanikele kui kohalikele omavalitsusele ning eelkõige loodusele keskkonnaseisundi halvenemise tõttu. Inimeste vähene keskkonnateadlikkus tingib ohtlike jäätmete nõuetele mittevastava käitlemise, jäätmete taaskasutamismooduste vähese kasutamise ning ei võimalda jäätmeteket vähendada. Elanikkonna keskkonnateadlikkuse tõstmise eesmärgil jätkab Keila Vallavalitsus alustatud vastavasisulist tööd, suunates peatähelepanu lastele ja noortele.

Ajakohaste jäätmekäitlusvõimaluste puudumine jäätmete taaskasutamissüsteemide näol tingib olukorra, kus elanikkonnalt on võimatu nõuda *jäätmeseaduse* täieulatuslikku täitmist, sest inimestele ei ole loodud vastavaid võimalusi jäätmete nõuetekohaseks käitlemiseks. Käsilähes taaskasutamissüsteemide loomisega peab toimuma keskkonnateadlikkuse tõus ja vastava info levitamine, et elanikkond oskaks ja oleks motiveeritud jäätmeid liigiti koguma ning neid ringlusesse suunama.

Rannaalade heakorra tagamine on lisaks vallavalitsusele probleemiks ka rannaalade maa- ja metsaomanikele ning risustamata loodust armastavatele inimestele. Keila valla territooriumile jääb 27,8 km rannajoont, mille heakorra tagamine peaks olema iga rannasviibija ülesanne. Paraku see nii ei ole ning vallavalitsusel jääbki üle teha iga-aastaseid koristusüritusi, kaasates lapsi ja noori ning lootma, et kunagi jõuab elanikkonna teadlikkus nii kaugele, et prügi maha ei visata ning endaga kaasatoodud praht võetakse lahkudes samuti ühes.

Illegaalsed jäätmete ladestuspaigad on suureks probleemiks, sest nende likvideerimine on äärmiselt kulukas ja süüdlase tabamine praktiliselt võimatu. Ometi vajavad need illegaalsed jäätmete ladestuspaigad kõrvaldamist. Vallavalitsusel on teada mitu suuremat asukohta, mille heakorrastamise jaoks otsitakse vahendeid ja võimalusi, sest sellised alad sobivad ka teatud jäätmete ümbertöötlemiskohtadeks jms.

3 Jäätmehoolduse eesmärgid

Keila valla jäätmekava eesmärkide püstitamisel on järgitud jäätmehoolduse olemasolevat olukorda ja probleeme, *Eesti Keskkonnanstrateegias* antud jäätmehoolduse suundi ja õigusaktides esitatud nõudeid ning *Harjumaa jäätmekava ja üleriigilist jäätmekava*.

Harjumaa jäätmekava kohaselt on Keila vallas teostatavad järgmised jäätmehooldusalased eesmärgid:

- jäätmetekke ja jäätmete edasise käitlemise ohjamine;
- omavalitsuse haldussuutlikkuse tõstmine nii jäätmekäitluse korraldamise kui ka

järeelvalve suhtes;

- jäätmetekke vähendamine ja tekkivate jäätmete taaskasutamise suurendamine;
- ladestatavate jäätmete koguse ja selles biolagunevate jäätmete osatähtsuse vähendamine;
- optimaalse jäätmejaamade võrgu rajamine ja kõige lähema keskkonnakaitseliselt sobiva jäätmekäitluskoha kasutamine;
- ohtlike jäätmete kogumissüsteemi väljatöötamine ja rakendamine;
- võimalikult suure arvu jäätmetekitajate haaramine jäätmete kogumise ja käitlemise süsteemi.

Olemasolevast olukorrast tingituna lisanduvad järgmised jäätmehooldusalased eesmärgid:

- illegaalsete jäätmeladestuspaikade likvideerimine;
- suvilapiirkondade jäätmekäitluse ajakohastamine;
- elanikkonna keskkonnateadlikkuse tõstmine jäätmekäitlust puudutavates küsimustes;
- rannaalade heakorra tagamine risustamise vältimise näol.

3.1 Jäätmehoolduse eesmärgid tihe- ja hajaasustustes

Haja- ja tiheasustuse jäätmekäitlus on mõnevõrra erinev, kuigi valdavalt sõltub jäätmetekke erinevus siiski elamu tüübist (nt eramu või korruselamu jms) ja kasutatavast küttesüsteemist (nt kesk- või ahiküte) ning kompostimisvõimalustest (aia- ja köögijäätmete kompostimine). Kuigi jäätmehooldusalased nõudmised kujunevad vastavalt tihe- või hajaasustuses paiknemise järgi, jääb jäätmevaldajale¹ võimalus põhjendatud taotluse alusel jäätmehooldusalasteks eritingimusteks (*jäätmeseaduse* § 69 lõiked 4 ja 5).

Seega on jäätmehooldusalased eesmärgid jagatud vastavalt sellele, kas jäätmevaldaja asub tihe- või hajaasustuspiirkonnas.

3.1.1 Jäätmekäitlus hajaasustuses

Hajaasustuses elavad jäätmevaldajad reeglina eramutes, mida koetakse ahiküttega. Lisaks kuulub eramu juurde reeglina ka aed, kus on võimalik kompostimist läbi viia. Nendele eeldustele põhinedes oleks hajaasustuses mõttekas jäätmevaldaja poolt lahus koguda järgmisi jäätmeliike:

- Biolagunevad jäätmed², st toidujäätmed, paber ja papp ning aiajäätmed;
- Pakendid ja pakendijäätmed;
- Pakend, millele on kehtestatud tagatisraha;
- Probleemtooted³;
- Suuremõtmelised jäätmed, st jäätmed, mis ei ole mõeldud jäätmekonteinerisse paigutamiseks;

---

¹ Jäätmevaldaja on jäätmetekitaja või muu isik või seaduse alusel asutatud muu asutus, kelle valduses on jäätmed (*jäätmeseadus* § 9). Jäätmetekitaja on isik või seaduse alusel asutatud muu asutus, kelle tegevuse käigus tekivad jäätmed, või isik, kelle tegevuse tulemusel jäätmete olemus või koostis muutub (*jäätmeseadus* § 10).

² Biolagunevad jäätmed on anaeroobselt või aeroobselt lagunevad jäätmed, nagu toidujäätmed, paber ja papp (*jäätmeseadus* § 5).

³ Probleemtoode on toode, mille jäätmed põhjustavad või võivad põhjustada tervise- või keskkonnoahtu, keskkonnohäiringuid või keskkonno ülemäärast risustamist (*jäätmeseadus* § 25 lg 1).

- Ohtlikud jäätmed⁴
- Sorteerimata, taaskasutusse ja biolagunevate jäätmete hulka mittesobivad tavajäätmed.

Biolagunevate jäätmete hulka kuuluvad nii toidu- ja aiapäätmed kui ka paber ja papp. Toidu- ja aiapäätmed sobivad hajaasustuses kohapealseks kompostimiseks (vastavalt jäätmehoolduseeskirjas toodud nõuetele) ning paber ja papp ahiküttega elamutes põletamiseks.

Pakendi ja pakendijäätmete kogumisest ja taaskasutamise korraldamiselt on täpsemalt juttu punktis 3.5 Pakendi ja pakendijäätmete kogumise ning taaskasutamise korraldamine (lk 18). Pakendi, millele on kehtestatud tagatisraha, kogumisest ja taaskasutamisest annab ülevaate jäätmekava eelpool nimetatud punkt.

Probleemtoodete puhul on *jäätmeseaduse* kohaselt tootja kohustatud tagama tema valmistatud, edasimüüdud või sisseveetud probleemtoodetest tekkivate jäätmete kokkukogumise ja nende taaskasutamise või nende kõrvaldamise. Seega on jäätmevaldaja ülesanne toimetada probleemtoode tootja poolt organiseeritud kokkukogumiskohta.

Suuremõõtmelised jäätmed (nt mööbliesemed) ei ole mõeldud jäätmekonteinerisse (kuni 1 m³) paigutamiseks. Suuremõõtmelised jäätmed tuleb kas üle anda vastavatesse taaskasutuskeskustesse, viia nõuetele vastavatesse prügilatesse, millel on olemas vastav teenus suuremõõtmeliste jäätmete vastuvõtuks või tellida spetsiaalne suuremõõtmeline konteiner jäätmeveofirmalt.

Ohtlikud jäätmed tuleb teistest jäätmetest eraldi koguda ning vältida ohtlike jäätmete segunemist või segamist omavahel või tavajäätmetega või mis tahes ainega (*jäätmeseadus* § 60), väljaarvatud *jäätmeseaduses* sätestatud erijuhud. Kodumajapidamises tekkivate ohtlike jäätmete kogumist ja nende üleandmist jäätmekäitlejale korraldab oma haldusterritooriumil kohalik omavalitsus.

Sorteerimata, taaskasutusse ja biolagunevate jäätmete hulka mittesobivad tavajäätmed (ehk siis need jäätmed, mida ühel või teisel moel ei õnnestu nõuetekohaselt ringlusesse suunata) peab jäätmevaldaja üle andma selleks õigust omavale isikule.

3.1.2 Jäätmekäitlus tiheasustuses

Tiheasustuses elavad jäätmevaldajad nii ahikütte ja aiaga eramutes kui ka keskküttega rida- ja korruselamutes. Tiheasustusaladel ahikütte ja aiaga eramutes elavad jäätmevaldajad on võrdses tingimustes hajaasustuses ahikütte ja aiaga eramutes elavate jäätmevaldajatega, seega on mõttekas rakendada sarnast jäätmekäitlust kui peatükis 3.1.1 (vt lk 10) kirjeldatud. Tiheasustusalal keskküttega rida- või korruselamutes elavatel jäätmevaldajatel on mõttekas lahus koguda järgmisi jäätmeliike:

- Biolagunevad jäätmed⁵, kogudes eraldi toidujäätmed ja võimalikud aiapäätmed ning paberi ja papi;

⁴ Ohtlikud jäätmed on jäätmed, mis *jäätmeseaduse* §-s 8 nimetatud kahjuliku toime tõttu võivad olla ohtlikud tervisele, varale või keskkonnale (*jäätmeseadus* § 6 lg 1).

⁵ Biolagunevad jäätmed on anaeroobselt või aeroobselt lagunevad jäätmed, nagu toidujäätmed, paber ja papp (*jäätmeseadus* § 5).

- Pakendid ja pakendijäätmed;
- Pakend, millele on kehtestatud tagatisraha;
- Probleemtooted⁶;
- Suuremõõtmelised jäätmed, st jäätmed, mis ei ole mõeldud jäätmekonteinerisse paigutamiseks;
- Ohtlikud jäätmed⁷
- Sorteerimata, taaskasutusse ja biolagunevate jäätmete hulka mittesobivad tavajäätmed.

Biolagunevate jäätmete hulka kuuluvad toidu- ja aiapäätmed võib kas kohapeal kompostida (rida- või korruselamute juures kompostimine on arenenud maades levinud praktika) või sarnaselt teistele liigitikogutud jäätmetele, anda biolagunevad jäätmed üle jäätmekäitlejale kompostimiseks. Kuigi paber ja papp *jäätmeseaduse* mõistes kuulub biolagunevate jäätmete hulka, on siiski soovitatav see toidu- ja aiapäätmetest lahus koguda ning jäätmekäitlejale taaskasutamisse suunamiseks üle anda.

Pakendi ja pakendijäätmete kogumisest ja taaskasutamise korraldamiselt on täpsemalt juttu punktis 3.5 Pakendi ja pakendijäätmete kogumise ning taaskasutamise korraldamine (lk 18). Pakendi, millele on kehtestatud tagatisraha, kogumisest ja taaskasutamisest annab ülevaate jäätmekava eelpool nimetatud punkt.

Probleemtoodete puhul on *jäätmeseaduse* kohaselt tootja kohustatud tagama tema valmistatud, edasimüüdud või sisseveetud probleemtoodetest tekkivate jäätmete kokkukogumise ja nende taaskasutamise või nende kõrvaldamise. Seega on jäätmevaldaja ülesanne toimetada probleemtoode tootja poolt organiseeritud kokkukogumiskohta.

Suuremõõtmelised jäätmed (nt mööbliesemed) ei ole mõeldud jäätmekonteinerisse (kuni 1 m³) paigutamiseks. Suuremõõtmelised jäätmed tuleb kas üle anda vastavatesse taaskasutuskeskustesse, viia nõuetele vastavatesse prügilatesse, millel on olemas vastav teenus suuremõõtmeliste jäätmete vastuvõtuks või tellida spetsiaalne suuremõõtmeline konteiner jäätmeveofirmalt.

Ohtlikud jäätmed tuleb teistest jäätmetest eraldi koguda ning vältida ohtlike jäätmete segunemist või segamist omavahel või tavajäätmetega või mis tahes ainega (*jäätmeseadus* § 60), väljaarvatud *jäätmeseaduses* sätestatud erijuhud. Kodumajapidamises tekkivate ohtlike jäätmete kogumist ja nende üleandmist jäätmekäitlejale korraldab oma haldusterritooriumil kohalik omavalitsus.

Sorteerimata, taaskasutusse ja biolagunevate jäätmete hulka mittesobivad tavajäätmed (ehk siis need jäätmed, mida ühel või teisel moel ei õnnestu nõuetekohaselt ringlusesse suunata) peab jäätmevaldaja üle andma selleks õigust omavale isikule, milleks tiheasustusalal on kohaliku omavalitsuse poolt korraldatud jäätmeveo konkursil edukaks tunnustatud ettevõtja. Korraldatud jäätmeveoga võib lisaks tiheasustusalale haarata ka hajaasustusalasid, kuid *jäätmeseadus* jätab kohalikele omavalitsustele õiguse jätta jäätmevedu korraldamata haldusterritooriumi hajaasustusega osades, kus jäätmetekitajate vähesuse ja hajutatuse ning jäätmete väikese koguse tõttu oleks korraldatud jäätmevedu ülemäära kulukas ning korraldatud jäätmeveoks puudub tervise- ja keskkonnakaitsevajadus. Siinkohal tuleb

⁶ Probleemtoode on toode, mille jäätmed põhjustavad või võivad põhjustada tervise- või keskkonnoahtu, keskkonnoahäiringuid või keskkonna ülemäära risustamist (*jäätmeseadus* § 25 lg 1).

⁷ Ohtlikud jäätmed on jäätmed, mis *jäätmeseaduse* §-s 8 nimetatud kahjuliku toime tõttu võivad olla ohtlikud tervisele, varale või keskkonnale (*jäätmeseadus* § 6 lg 1).

rõhutada, et korraldatud jäätmeveoga mitte-hõlmatud piirkondades on jäätmevaldajad siiski kohustatud oma jäätmed selleks õigust omavale isikule üle andma (st sõlmima tellimisel või regulaarse tühjendamisega jäätmeveolepingu jäätmekäitlejaga või omatranspordiga viima jäätmed nõuetele vastavasse prügilasse, saades jäätmete üleandmist tõendava dokumendi, mida on järelevalvet teostaval isikul õigus kontrollida).

3.2 Jäätmetekke vältimine

Jäätmetekke vältimine eeldab tootmis- ja tarbimisprotsesside tsükliliseks muutmist praeguse lineaarse ressursikasutuse asemel. Teisisõnu on vaja tootmis- ja tarbimisprotsesse muuta nii, et ühe protsessi väljundid oleksid teise protsessi sisendid. Sel juhul välditakse jäätmeteket jäljendades looduslikke ringlussüsteeme ning kasutatakse ressursi optimaalselt.

Harjumaa jäätmekava ütleb, et 'olmejäätmete tekke vähendamine on keeruline probleem, mis ei ole õnnestunud ka arenenud jäätmehooldusega Euroopa riikides'. Jäätmetekke vältimine elanikkonna tasemel ilma vastavate muudatusteta tööstuslikus tootmises on praktiliselt võimatu, sest ainuüksi karmistuvad hügieeninõuded teevad võimatuks poodidest kauba ostmise ilma ühe- või mitmekordse pakkematerjalita.

Samas võib biolagunevate jäätmete hulka kuuluvate toidu- ja aiapäätmete kohapealset kompostimist pidada jäätmetekke vähendamiseks, sest teatavad toidu- ja aiapäätmed on üks osa looduslikust aineringest, mistõttu nende tekkimine on vältimatu, samas kohapealne kompostimine aga prügimäele saatmise asemel tekkivate jäätmekoguste vähendamine.

3.3 Jäätmekoguste ja jäätmete ohtlikkuse vähendamine

Jäätmekoguste vähendamine tähendab juba tekkinud jäätmekoguste taaskasutusse suunamist erinevate meetodite kaasabil, mis eeldab lisaks Eesti jäätmekäitlusalasele arengule lisaks kogu elanikkonna keskkonnateadlikkuse tõusu jäätmete nõuetekohasel käitlemisel ning liigiti kogumisel.

Jäätmete ohtlikkuse vähendamine eeldab keskkonnale ja inimese tervisele ohutute materjalide ja/või ainete kasutamist. Samas võetakse aastas kasutusse tuhandeid uusi kemikaale, mille (pikaajalisi)mõjusid keskkonnale ja inimestele ei ole piisavalt uuritud. Keskkonnateadlikkuse tõusuga suudab elanikkond nii koduses elamises, töökohtades kui kõiki teisi igapäevatoimetusi tehes eelistada keskkonnasõbralikke materjale ja/või aineid, mistõttu võimalikud tekkivad jäätmed on keskkonnale ja inimese tervisele ohutud või ohutumad. Keskkonnateadlikkuse tõus ei tule aga ilma järjekindla tööta selles valdkonnas.

3.4 Jäätmete taaskasutamine

Jäätmete taaskasutamise soodustamise parim viis on motiveerida jäätmevaldajaid võimalikult suur osa jäätmetest ringlusesse suunama. Motivatsiooni aluseks võivad olla mitmed meetodid, näiteks saavutatav majanduslik tulu või kokkuhoid, kehtiva seadusandluse ja sellest tulenevate õigusaktide täitmine jms.

Jäätmeseadus kehtestab prügilasse ladestatavate biolagunevate jäätmete koguse protsendilise piirangu koos tähtaegadega selle saavutamiseks. Vastavalt kehtestatud nõudele ei tohi prügilatesse ladestatavate olmejäätmete hulgas olla:

1. üle 45 massiprotsendi alates 2010. aasta 16. juulist;
2. üle 30 massiprotsendi alates 2013. aasta 16. juulist;
3. üle 20 massiprotsendi alates 2020. aasta 16. juulist.

Teiste taaskasutamisse suunatavate jäätmete kohta on *jäätmeseadus* napolisõnalisem ning jätab liigiti kogutavate jäätmete nimetamise kohalike omavalitsuste otsustada. Seega peab kohalik omavalitsus *jäätmeseaduse* täitmiseks peatahelepanu suunama biolagunevate jäätmete ringlusse suunamisele, unustamata võimaluste loomist jäätmevaldajatele teiste jäätmeliikide taaskasutamise suurendamiseks.

Pakendiseadus seab pakendiettevõtjatele järgmised taaskasutamise sihtarvud:

- Alates 2004. aasta 1. maist peab pakendiettevõtja, välja arvatud isik, kes müüb pakendatud kaupa, tagama oma pakendatud kauba ja sisseveetud pakendatud kauba pakendijäätmete taaskasutamise järgmises ulatuses:
  - pakendijäätmete kogumassist vähemalt 50 protsenti aastas;
  - pakendijäätmete kogumassist ringlussevõtuna vähemalt 25 protsenti aastas ja iga pakendimaterjali liigi kogumassist vähemalt 15 protsenti aastas.
- Alates 2010. aasta 31. detsembrist peab pakendiettevõtja, välja arvatud isik, kes müüb pakendatud kaupa, tagama pakendijäätmete taaskasutamise järgmises ulatuses:
  - pakendijäätmete kogumassist vähemalt 60 protsenti aastas;
  - pakendijäätmete kogumassist ringlussevõtuna vähemalt 45 protsenti aastas ja iga pakendimaterjali liigi kogumassist vähemalt 15 protsenti aastas.

Kohalik omavalitsus kui pakendi ja pakendijäätmete kogumise ja taaskasutuse korraldaja ning väljaarendaja peab *pakendiseaduses* seatud sihtarvude saavutamiseks aktiivset koostööd tegema nii vallakodanike kui pakendiettevõtjatega. Vastavad meetmed on ette nähtud nii punktis 4.4 Vajalikud halduskorralduslikud meetmed jäätmekava elluviimiseks (lk 22) kui punktis 4.6 Meetmete rakendamise eeldatav maksumus (lk 23).

3.4.1 Biolagunevate jäätmete taaskasutamispotentsiaal

Biolagunevate jäätmete taaskasutamispotentsiaali hindamiseks ja sellest tulenevalt eesmärkide püstitamisel on aluseks võetud teadaolevalt kõige viimane Eestis läbiviidud jäätmeuuring 'Tallinna kodumajapidamistes tekkivate olmejäätmete koostise ja koguse uuring'. Nimetatud uuringu andmetest on kasutatud Põhja-Tallinna, Nõmme ja Pirita linnaosadest kogutud jäätmealaseid andmeid tänu sealsete kinnistusrühmade (puit- ja väikeelamud) võrreldatavusele Keila valla kinnisturühmadega. Oluline on siinkohal selgitada, et väga täpseid arvutusi ei ole ka antud andmete põhjal võimalik teha, sest ei ole teada, kui paljud uuringusse kaasatud jäätmevaldajad ja kui suures ulatuses jäätmeid liigiti kogusid ja/või kohapeal kompostisid. Seega on järgnevalt toodud eesmärgid püstitatud teatud 'varuga', mistõttu täpsemaid eesmärke Keila valla territooriumil saab seadma hakata alles paari aasta pärast peale ajakohase jäätmehoolduse rakendumist.

Võttes aluseks 'Tallinna kodumajapidamistes tekkivate olmejäätmete koostise ja koguse uuring' Põhja-Tallinna, Pirita ja Nõmme linnaosade andmed, on järgnevas tabelis (Tabel 5) toodud elaniku kohta tekkiv vastavate jäätmeteliikide aastane kogus (kg/in/a).

Tabel 5. Tekkivad biolagunevate jäätmete kogused inimese kohta aastas

Jäätmeliigid	Tekkiv jäätmekogus, kg/in/a	
Köögijäätmed	<ul style="list-style-type: none"> • Toiduvalmistamisel tekkivad toiduainete jäätmed • Köögi- ja juurviljade ning kanamunade koored • Marjade, puu- ja köögiviljade puhastusjäätmed • Kalade puhastusjäätmed • Toiduainete ülejäägid • Kohvi- ja teepaks koos filterpaberiga • Kuivanud ja riknenud toiduained • Määrduvad toiduainepakendeid sisaldavad köögijäätmed, kui põhiosa kaalust moodustavad köögijäätmed 	59
Aiajäätmed ja muud biojäätmed	<ul style="list-style-type: none"> • Puu- ja põõsalehed, taimeosad • Kuivanud lilled, puukoor, lillemuld • Liiv, lemmikloomade hooldeliiv/puru 	59
Pehmepaber	<ul style="list-style-type: none"> • Paberist ninarätid • Majapidamisepaber, WC-paber 	4
Vanapaber ja -papp	<ul style="list-style-type: none"> • Ajalehed, ajakirjad, reklaamid • Kirjaümbrikud sh aknaga • Trüki- ja koopiapaber sh värvilised • Lainepapp, pruun kartong, jõupaber • Pruunid kirjaümbrikud ja paberkotid 	17
Muu paber, papp ja kartong (kõlbmatu taaskasutamiseks materjalina, kõlbab põletada)	<ul style="list-style-type: none"> • Märg ja määrduvad paber, papp ja kartong (oletatavasti määrduvad juba enne jäätmekotti asetamist) • Raamatukaaned, plakatid, fotod • Postkaardid, tapeet 	2

Tabel 5 põhjal järeldub, et kui jäätmeid oskuslikult liigiti koguda, siis kompostitavaid biolagunevaid jäätmeid (köögi- ja aiajäätmed ja muud biojäätmed) tekib ühe inimese kohta arvestatuna ca 120 kg aastas. Pehmepaberi võib hügieeninõudeid järgides samuti kompostida. Liigiti kogutud vanapaber ja -papp sobib kas jäätmekäitlejale üleandmiseks jäätmete ringlussevõtu eesmärgil või kohapealseks jäätmete energiakasutuseks. Vanapaberit ja -pappi tekib ca 17 kg aastas elaniku kohta arvestatuna. Kui sellele lisada muu paber, papp ja kartong (tekkekogusega ca 2 kg aastas elaniku kohta), siis jäätmevaldajad, kes elavad ahiküttega elamutes, saavad energiakasutusse suunata ca 20 kg paberi-, papi- ja kartongijäätmeid.

Võttes arvesse, et üks elanik tekitab kodumajapidamises ca 269 kg olmejäätmeid aastas (Tabel 1 lk 3), millest biolagunevad köögi- ja aiajäätmed moodustavad ca 44 % (ca 120 kg aastas) ning vanapaber ja -papp ca 6 % (ca 17-19 kg aastas), on biolagunevate jäätmete taaskasutamispotentsiaal 50% ringis. Siinkohal tuleb rõhutada, et säärane biolagunevate jäätmete taaskasutuse protsent saavutatakse 'ideaal-tingimustes', kus jäätmevaldajate keskkonnateadlikkuse tase võimaldab neil jäätmeid kõigi nõuete kohaselt liigiti koguda ning on loodud võimalikult inimsõbralikud (st võimalikult mugavad) jäätmehooldustingimused. Samuti tuleb rõhutada, et eelpool toodud arvestus hõlmas vaid kodumajapidamises tekkivate jäätmete taaskasutamispotentsiaali. Arvestusest on täielikult välja jäänud ettevõtetes tekkivad jäätmekogused (vt Tabel 2 lk 4) seoses vastavate andmete puudumisega (st ei ole teada, milliseid jäätmeliike ja kui suures ulatuses ettevõtetes tekkinud olmejäätmed sisaldavad).

3.4.2 Teiste jäätmeliikide taaskasutamispotentsiaal

Teiste jäätmeliikide taaskasutamispotentsiaali hindamiseks ja sellest tulenevalt eesmärkide püstitamisel on lähtutud samadest infoallikatest kui biolagunevate jäätmete taaskasutamispotentsiaali hindamise ja eesmärkide püstitamise puhul (vt peatükk 3.4.1 lk 14).

Jäätmeseadus võimaldab kohalikul omavalitsusel nimetada oma territooriumil liigiti kogutavad jäätmed, samas peab kohalik omavalitsus lähtuma antud piirkonnas jäätmekäitlejate poolt pakutavatest teenustest ning vastavalt sellele ka reguleerima jäätmete liigiti kogumise tingimusi jäätmevaldajate suhtes. Samuti ei ole kohalikul omavalitsusel mõtet nõuda jäätmevaldajalt liigiti koguda selliseid jäätmeid, mida jäätmevaldajal ei ole võimalik mõistlikus kauguses jäätmekäitlusettevõttele üle anda.

Tänaseid Eesti jäätmekäitlusvõimalusi arvestades on lisaks biolagunevatele jäätmetele mõttekas eraldi koguda pakendit ja pakendijäätmeid, sh pakendit, millele on kehtestatud tagatisraha. Kodumajapidamistes tekkivate teiste jäätmeliikide taaskasutamispotentsiaal on toodud järgnevas tabelis (Tabel 6). Ettevõtetes tekkivate teiste jäätmeliikide taaskasutamispotentsiaali ei ole hinnatud seoses vastavate andmete puudumisega.

Tabel 6. Teatud liiki tekkivate jäätmekoguste mahud inimese kohta aastas

Jäätmeliigid	Tek kiv jäätmekogus, kg/in/a	
Alumiineeritud kartongpurgid	<ul style="list-style-type: none"> Alumiiniumkihiga kartongist piima-, mahla-, koore-, hapupiima-, jogurti- ja veinipakid, pesemisvahendi purgid 	1
Kõva plast	<ul style="list-style-type: none"> Plastpudelid, -nõud, -kanistrid ja ämbrid Pesemisvahendite pudelid Plastist pakendialused ja kastid, plastkarbid Plastist kaaned ja korgid Toiduainete plastpakendid (võikarbid, jogurtitopsid) Väikesed plastesemed, nt nõudepesuharjad, pastapliatsi kestad Plastmööbel, disketid, videokassetid Roll-on deodorandipudelid ja -purgid 	7
Värviline klaas	<ul style="list-style-type: none"> Värvilised klaaspurgid, -pudelid, -anumad ja -joogiklaasid 	8
Värvitu klaas	<ul style="list-style-type: none"> Klaaspurgid, -pudelid, -anumad ja joogiklaasid 	13
Alumiiniumpakendid	<ul style="list-style-type: none"> Joogipurgid, hõbepaber, jogurtitopsikaas, puhastatud alumiiniumkarbid 	1
Muud metallpakendid	<ul style="list-style-type: none"> Konservikarbid, tühjad värvipurgid, aerosoolpakendid 	2
Muud metalljätmed	<ul style="list-style-type: none"> Jalgrattad, metallist masinad ja seadmed Metallist mööbel, mööbli metallosad PVC katteta metalljuhtmed Tööriistad, kruvid, naelad, rattalukud Katlad, kirjaklambrid 	5

Tabel 6 võimaldab arvutada kodumajapidamises tekkivate teiste jäätmeliikide taaskasutamispotentsiaali (ca 36 kg elaniku kohta aastas), kuid arvutustes tuleb meele pidada, et Eesti jäätmekäitlusettevõtted on tänase seisuga valmis jäätmevaldajatelt vastu võtma vaid teatud liiki taaskasutatavaid jäätmeid. *Pakendiseadusest* lähtuvalt on pakendiettevõtjad (isik, kes majandus- või kutsetegevuse raames pakendab kaupa, veab sisse

või müüb pakendatud kaupa) alates 1. jaanuarist 2005 kohustatud tasuta tagasi võtma oma kauba veo- ja rühmapakendi ning müügipakendi ja –pakendijäätmed (vt täpsemat selgitus punktist 3.5 Pakendi ja pakendijäätmete kogumise ning taaskasutamise korraldamine, lk 18). Seega on teiste jäätmeliikide taaskasutuspotentsiaal 14%.

3.4.3 Konkreetsed eesmärgid

Tihe- ja hajaasustuses tekkivate jäätmete liigitikogumine ei erine kuigivõrd teineteisest, erinev võib olla liigiti kogutud jäätmete edasine jäätmete taaskasutamine. Nii haja- kui tiheasustuses tuleb paberi- ja papijäätmeid liigiti koguda, kuid hajaasustuses ja ahiküttega elamus elaval jäätmevaldajal on mõttekas paberi- ja papijäätmed taaskasutusse suunata energiakasutusena. Tiheasustuses elav jäätmevaldaja on kohustatud paberi- ja papijäätmed taaskasutamiseks jäätmete ringlussevõtu eesmärgil üle andma vastavale jäätmekäitlejale. Tiheasustuses ja ahiküttega elamus elava jäätmevaldaja põhjendatud avalduse alusel võib kohalik omavalitsus kehtestada teatud erandeid vastavalt *jäätmeseaduse* § 69 lõigetele 4 ja 5.

Jäätmete taaskasutamisel eesmärgid tihe- ja hajaasustuses on toodud järgnevas tabelis (Tabel 7).

Tabel 7. Aktsepteeritud jäätmekäitlusviis tihe- ja hajaasustusaladel ning nõuete jõustumise tähtaeg

Jäätmeliigid		Tihe- ja hajaasustusalala	
		Aktsepteeritud jäätmekäitlusviis	Nõude jõustumistähtaeg
Biolagunevad jäätmed	Vanapaber ja papp	Tiheasustuses: <ul style="list-style-type: none"> Liigiti kogutud jäätmete üleandmine jäätmekäitlejale Ahiküttega elamus elava jäätmevaldaja põhjendatud avalduse alusel võimalik rakendada <i>jäätmeseaduse</i> § 69 lõiget 4 ja 5. 	Samaaegselt korraldatud jäätmeveo kehtima hakkamisega
		Hajaasustuses: <ul style="list-style-type: none"> Ahiküttega elamus liigiti kogutud jäätmete energiakasutus Liigiti kogutud jäätmete üleandmine jäätmekäitlejale 	Samaaegselt korraldatud jäätmeveo kehtima hakkamisega
	Toidu- ja aiapäätmed	<ul style="list-style-type: none"> Jäätmete tekkekohas kompostimine (vastavalt kehtestatud nõuetele) Liigiti kogutud jäätmete üleandmine jäätmekäitlejale 	1. november 2005
Pakend	Pakend ja pakendijäätmed	<ul style="list-style-type: none"> Liigiti kogutud pakendi ja pakendijäätmete üleandmine pakendiettevõtjale ja/või taaskasutusorganisatsioonile 	Seaduse järgi alates 01.01.2005
	Pakend, millele on kehtestatud tagatisraha	<ul style="list-style-type: none"> Liigiti kogutud pakend tagastatakse kauba müügikohta või selle vahetus läheduses selleks ettenähtud kohta 	Seaduse järgi alates 01.01.2005
Probleemtooted	Patareid ja akud ⁸	<ul style="list-style-type: none"> Liigiti kogutud jäätmed tagastatakse tootjale, jäätmete jäätmehoolduse kulud kannab tootja. 	Vastavalt seadusandlusele
	PCB-sid sisaldavad seadmed ⁹	<ul style="list-style-type: none"> Liigiti kogutud jäätmed tagastatakse tootjale, jäätmete jäätmehoolduse kulud kannab tootja. 	Vastavalt seadusandlusele

⁸ *Jäätmeseaduse* tähenduses on patarei ja aku ühest või enamast elemendist koosnev mittetaaslaetav (patarei) või taaslaetav (aku) vooluallikas, mis muudab keemilise energia vahetult elektrienergiaks

⁹ *Jäätmeseaduse* tähenduses on PCB-d polüklooritud bifenuülid, polüklooritud terfenuülid, monometüültetraklorodifenüülmetaan, monometüüldiklorodifenüülmetaan, monometüüldibromodifenüülmetaan ja muu valmistis või segu, mis sisaldab mis tahes eelnevalt nimetatud ainet kokku üle 0,005 massiprotsendi

Jäätmeliigid		Tihe- ja hajaasustusala	
		Aktsepteeritud jäätmekäitlusviis	Nõude jõustumistähtaeg
Probleem- tooted	Mootorsõidukid ja nende osad ¹⁰	<ul style="list-style-type: none"> Liigiti kogutud jäätmed tagastatakse tootjale, jäätmete jäätmehoolduse kulud kannab tootja. 	Vastavalt seadusandlusele
	Elektri- ja elektroonikaseadmed ja nende osad ¹¹	<ul style="list-style-type: none"> Liigiti kogutud jäätmed tagastatakse tootjale, jäätmete jäätmehoolduse kulud kannab tootja. 	13.08.2005
Suuremõõtmelised jäätmed		<ul style="list-style-type: none"> Suuremõõtmeliste jäätmete jaoks tellitakse vastav konteiner ja äravedu Suuremõõtmelised jäätmed viiakse selleks ettenähtud kohtadesse, näiteks jäätmejaamadesse, kus toimub suuremõõtmeliste jäätmete vastuvõtt 	Korraldatud jäätmeveo kehtima hakkamisega
Kodumajapidamises tekkivad ohtlikud jäätmed		<ul style="list-style-type: none"> Liigiti kogutud jäätmed antakse üle kohaliku omavalitsuse poolt korraldatud ohtlike jäätmete vastuvõtupunkti(desse) 	Aastate 2005 - 2006 jooksul
Sorteerimata olmejäätmed		<ul style="list-style-type: none"> Korraldatud jäätmeveolepingu alusel jäätmete üleandmine jäätmekäitlejale 	Korraldatud jäätmeveo kehtima hakkamisega

Kuivõrd jäätmehooldus Eestis on alles arengujärgus, on eelpool toodud tabelis (Tabel 7) toodud liigiti kogutavate jäätmete ja aktsepteeritud jäätmekäitlusviiside nimekiri ning nõuete jõustumistähtajad. Tabelis puuduvad jäätmete taaskasutamise sihtarvud, mis teatud jäätmeliikide lõikes (biolagunevad jäätmed, pakend) on kehtestatud seadusandluses. Seadusandlus ei nõua iga kohaliku omavalitsuse piires vastavatele jäätmeliikidele kehtestatud sihtarvude saavutamist, samas ei ole riiklikul tasemel nende sihtarvude saavutamine muud moodi mõeldav kui ainult iga kohaliku omavalitsuse poolse panusena. Seadusandluses toodud jäätmete taaskasutamise sihtarvud on toodud punktis 3.4 Jäätmete taaskasutamine (lk 13).

3.5 Pakendi ja pakendijäätmete kogumise ning taaskasutamise korraldamine

Pakendiseaduse tähenduses on pakend mis tahes materjalist valmistatud toode, mida kasutatakse kauba, toormest kuni valmiskaubani, hoidmiseks, kaitsmiseks, käsitsemiseks, kättetoimetamiseks ja esitlemiseks kogu tsükli vältel tootjast tarbijani. *Pakendiseaduse* tähenduses on pakendijäätmed mis tahes pakend või pakendimaterjal, mis on jäätmed *jäätmeseaduse* § 2 tähenduses, välja arvatud tootmisjäätmed.

Pakendiseaduse tähenduses pakendi liigid järgmised:

- Müügiapakend – lõppkasutajale või tarbijale müügikohas üleandmiseks ettenähtud müügiühiku osa;
- Rühmapakend – mõeldud teatud hulga müügiühikute rühmitamiseks müügikohas, sõltumata sellest, kas pakend müüakse koos kaubaga lõppkasutajale või tarbijale või kasutatakse seda vaid kauba käsitsemise lihtsustamiseks, kauba kaitsmiseks või

¹⁰ *Jäätmeseaduse* tähenduses on mootorsõiduk neljarattaline mootorsõiduk *liiklusseaduse* tähenduses ning kolmerattaline mootorsõiduk, välja arvatud kolmerattaline mootorratas ja kolmerattaline mopeed

¹¹ *Jäätmeseaduse* tähenduses on elektri- ja elektroonikaseade seade, mis vajab töötamiseks elektrivoolu või elektromagnetvälja, ning seade selle voolu ja välja tekitamiseks, suunamiseks ning mõõtmiseks ja on mõeldud kasutamiseks pingel mitte üle 1000 V vahelduvvoolu ning mitte üle 1500 V alalisvoolu korral

esitlemiseks, kusjuures rühmapakendit on võimalik eemaldada toote omadusi muutmata;

- Veopakend – mõeldud teatud arvu kaubaühikute või rühmapakendis kaupade käsitlemiseks ja veoks, et vältida veol kauba füüsilisi kahjustusi, siia ei kuulu maantee-, raudtee-, mere- ja õhuveokonteinerid.

Pakendiseadus kohustab alates 01.jaanuarist 2005 pakendiettevõtjat (isik, kes majandus- või kutsetegevuse raames pakendab kaupa, veab sisse või müüb pakendatud kaupa) tasuta tagasi võtma oma kauba veo- ja rühmapakendi.

Pakendiseadus kohustab alates 01.jaanuarist 2005 pakendiettevõtjat lõppkasutajalt või tarbijalt tasuta tagasi võtma müüdud kauba müügipakendi ja –pakendijäätmed müügikohas või korraldama selle lepingu alusel vahetus läheduses asuvas teises müügikohas, teavitades sellest võimalusest müügikohas nähtavale kohale seatud ja arusaadava kirjaliku teatega. Tagasivõtmise nõue hõlmab vaid pakendit, mille tüüp, kuju ja suurus vastavad selles müügikohas müüdava kauba pakendile ja selle kauba müüja poolt üleantava kauba pakendile.

Eelpool toodud kohustused võib pakendiettevõtja üle anda ainult liitudes või sõlmides lepingu taaskasutusorganisatsiooniga, välja arvatud tagatisrahaga pakendisse pakendatud kaup. Tagatisraha kehtestatakse õlle, vähese etanoolisisaldusega alkohoolse joogi ja karastusjoogi:

- klaas- ja plastpakendis korduskasutuspakendile¹²,
- klaas-, plast- ja metallpakendis ühekorrapakendile¹³.

Tasutud tagatisraha tagastatakse, kui lõppkasutaja või tarbija viib pakendi, millele on kehtestatud tagatisraha, kauba müügikohta või selle vahetus läheduses selleks ettenähtud kohta.

Kuivõrd *pakendiseadus* paneb kohaliku omavalitsuse kohustuseks korraldada pakendi ja pakendijäätmete kogumist ja taaskasutuse korraldust ning väljaarendamist, siis esmajärjekorras arendatakse pakendi ja pakendijäätmete kogumist planeeritavates jäätmejaamades (vt lk 21). Samaaegselt teavitatakse kõiki Keila valla territooriumil asuvaid pakendiettevõtjaid *pakendiseaduse* nõuetest planeerides üheskoos edasist tegevuskava.

3.6 Jäätmete keskkonnaohutu kõrvaldamine

Jäätmeseaduse kohaselt on jäätmete kõrvaldamine nende keskkonda viimiseks või selle ettevalmistamiseks tehtav toiming. Jäätmete keskkonnaohutu kõrvaldamise osas *jäätmeseadus* otsust täpsustust ei esita. Samas, jäätmevaldaja on kohustatud käitlema tema valduses olevaid jäätmeid vastavalt kehtestatud nõuetele või andma need käitlemiseks üle selleks õigust omavale isikule, veendudes seejuures, et jäätmete vastuvõtjal on jäätmeluba, mis annab õiguse üleantud jäätmete käitlemiseks. Seega jääb nõuetele vastava jäätmete käitlemise keskkonnaohutuse tagamine nõuete kehtestaja pädevusse. Samuti on jäätmeloa väljastajal võimalus ja õiguslik alus jäätmete keskkonnaohutu kõrvaldamise eest hea seista.

---

¹² *Pakendiseaduse* tähenduses on korduskasutuspakend mõeldud ja kavandatud läbima oma olemusliku jooksul korduskasutussüsteemis vähemalt mitu käiku või ringi, sõltuvalt pakendi kasutusotstarbest, -võimalusest ja -kõlblikkusest.

¹³ *Pakendiseaduse* tähenduses on ühekorrapakend mõeldud üksnes ühekordseks kasutamiseks.

Käesoleval ajal ei toimu Keila valla territooriumil jäätmete kõrvaldamist, vaid jäätmete kogumine ja transport nõuetele vastavatesse jäätmekäitluskohtadesse, mistõttu kohaliku omavalitsuse pädevuses on eelkõige järelevalve, et jäätmete kogumine ja transport vastavalt nõuetele toimuks.

3.7 Jäätmeveo optimeerimine

Jäätmeveo optimeerimine on äärmiselt oluline keskkonnakaitseline ülesanne, sest tagamaks jäätmete keskkonnaohutut kõrvaldamist kasutatakse taastumatuid loodusvarasid ning põhjustatakse keskkonnale korvamatut kahju. Kodumajapidamistes tekkivate olmejäätmete korraldatud vedu ehk ühe jäätmekäitlusfirma teenuste kasutamine aitab optimeerida jäätmevedu ning vähendada kulusid ja transpordist põhjustatud keskkonnasaastet.

Keila valla uue üldplaneeringu kohaselt (ei ole käesoleval hetkel kehtestatud) paikneks ca 3200 Keila valla elanikku ehk ca 20 % tiheasustusalal ja ca 700 Keila valla elanikku ehk ca 20 % hajaasustusalal (aluseks võetud Tabel 4 lk 8). Korraldatud olmejäätmete vedu on *jäätmeseaduse* kohaselt kohustuslik tiheasustusaladel, mis tagab vähemalt 80 %-lise optimeeritud jäätmeveo Keila valla kodumajapidamistes tekkivate olmejäätmete kogumisalal.

Taaskasutatavate jäätmete veo optimeerimine toimub jäätmekäitluskohtade võrgustiku kaudu, mis on täpsemalt kirjeldatud punktis 4.2 'Jäätmekäitluskohtade võrgustik' (lk 20).

4 Jäätmehoolduse eesmärkide realiseerimise vahendid ja meetmed

4.1 Jäätmekäitlustoimingute valik

Aktsepteeritavate jäätmekäitlustoimingute tabelid haja- ja tiheasustuses on toodud peatüki 'Jäätmekäitlus hajaasustuses' (lk 10) ja 'Jäätmekäitlus tiheasustuses' (lk 11) all.

4.2 Jäätmekäitluskohtade võrgustik

Jäätmeseaduse mõistes on jäätmekäitluskoht tehniliselt varustatud ehitisi jäätmete kogumiseks, taaskasutamiseks või kõrvaldamiseks. Jäätmekäitluskohaks ei loeta jäätmekogumiskohti, -konteinerit või muud mahutit, mis on ette nähtud olme- ja tavajäätmete esmakogumiseks jäätmetekitajalt, samuti ehitisi, kuhu eelnimetatud mahutid on paigutatud või ehitisi, mida kasutatakse olmes tekkinud pakendijäätmete esmakogumiseks.

Keila valla territooriumile on planeeritud rajada jäätmejaamad elanikkonnalt olmes tekkinud pakendijäätmete esmakogumiseks. Vaatamata sellele, et valla üldplaneeringus on ette nähtud perspektiivne jäätmekäitluskoht prügila näol, ei ole planeeritud seda rajada.

4.2.1 Planeeritavad jäätmejaamad

Valda planeeritavad jäätmejaamad ei ole käsitletavad jäätmekäitluskohtadena, kuna on mõeldud olmes tekkinud pakendijäätmete esmakogumiseks. Planeeritavate jäätmejaamade asukohad on järgmised:

- Keila-Joa piirkonnas,
- Klooga alevikus (vastavalt kehtestatud detailplaneeringule),
- Kulna külas,
- Kloogaranna külas,
- Karjaküla külas.

Rajatavate jäätmejaamade teeninduspiirkonnad on toodud järgnevas tabelis (Tabel 8).

Tabel 8. Rajatavate jäätmejaamade teeninduspiirkonnad ja teenindavate elanike orienteeruv arv

Jäätmejaam	Teeninduspiirkond	Elanike arv ¹
Klooga jäätmejaamad	Klooga alevik	1039
	Kokku	1039
Keila-Joa jäätmejaam	Keila-Joa alevik	305
	Meremõisa küla	96
	Laulasmaa küla	315
	Lohusalu küla	216
	Käesalu küla	37
	Kokku	969
Kulna/Lehola jäätmejaam	Lehola küla	481
	Kulna küla	76
	Maeru küla	86
	Nahkjala küla	40
	Ohtu küla	136
	Niitvälja küla	94
	Kokku	913
Kloogaranna jäätmejaam	Kloogaranna	121
	Tuulna	133
	Kersalu küla	38
	Laoküla küla	44
	Põllküla küla	38
	Kokku	374
Karjaküla jäätmejaam	Karjaküla alevik	382
	Keelva küla	30
	Tõmmiku küla	77
	Valkse küla	87
	Illurma küla	42
	Kokku	618

¹ Elanike arv Keila Vallavalitsuse rahvastikuregistri andmetel 10.09.2004 seisuga.

Klooga alevikku on vastavalt kehtivale detailplaneeringule ette nähtud 7 asukohta aleviku siseselt sorteeritud jäätmete kogumiseks. Esimese etapina rajatakse neist 4 jäätmejaama

planeeritud kohtadesse aleviku südames võimaldades nii suurimal osal elanikkonnast jäätmejaamasid mugavalt kasutada.

Keila-Joa ja Kulna/Lehola jäätmejaama asukohavalik on veel lõplikult selgumata. Karjaküla jäätmejaam on planeeritud OÜ Karjaküla Sotsiaalkeskus esisele (väljaspool piirdeaeda) platsile.

Ettevõtted/asutused on kohustatud organiseerima oma territooriumil jäätmete liigiti kogumist vastavalt kehtestatud jäätmehoolduseeskirjale ja andma liigiti kogutud jäätmed üle litsentseeritud jäätmekäitlusettevõttele.

4.3 Meetmed ohtlike ja muude peamiste jäätmeliikide käitlemiseks

Jäätmeseaduse tähenduses on jäätmekäitlus jäätmete kogumine, vedamine, taaskasutamine ja kõrvaldamine. Kodumajapidamises tekkivate ohtlike jäätmete kogumise, vedamise ja kõrvaldamise korraldab kohalik omavalitsus¹⁴. Ettevõtetes tekkivate ohtlike jäätmete nõuetekohase käitlemise eest vastutab ettevõtte ise. Lisaks korraldatud olmejäätmete veole on nii tihe- kui hajaasutusalade füüsilistel ja juriidilistel isikutel kohustus järgida tabeli 'Aktsepteeritud jäätmekäitlusviis tihe- ja hajaasutusaladel ning nõuete jõustumise tähtaeg' (Tabel 7, lk 17) nõudeid.

4.4 Vajalikud halduskorralduslikud meetmed jäätmekava elluviimiseks

Vajalikud halduskorralduslikud meetmed jäätmekava elluviimiseks on suuresti seotud *jäätmeseadusest* tulenevate kohalike omavalitsusele pandud nõuete täitmisega. *Jäätmeseadusest* ja *pakendiseadusest* tulenevad halduskorralduslikud kohustused on toodud järgnevas tabelis (Tabel 9).

Tabel 9. Jäätmeseadusest ja pakendiseadusest tulenevad kohustused kohalike omavalitsusele

Jrk. nr.	Tegevus ¹⁵	Olulisus	Periood	Täitja
1	Korraldatud olmejäätmete veo organiseerimine	Jäätmeseadus kohustab; alus jäätmehoolduse korraldamiseks valla territooriumil	2004-2005	Vallavalitsus
2	Jäätmehoolduseeskirja kehtestamine	Jäätmeseadus kohustab; alus jäätmehoolduse korraldamiseks valla territooriumil	2005	Vallavalitsus
3	Tervishoiuteenuste osutaja jäätmete käitlemise kord	Jäätmeseadus kohustab; alus jäätmehoolduse korraldamiseks valla territooriumil	2005	Vallavalitsus
4	Veterinaarteenuste osutaja jäätmete käitlemise kord	Jäätmeseadus kohustab; alus jäätmehoolduse korraldamiseks valla territooriumil	2005	Vallavalitsus
5	Jäätmevaldajate registri asutamine	Jäätmeseadus kohustab; alus jäätmehoolduse korraldamiseks valla territooriumil	2005-2006	Vallavalitsus

¹⁴ Kodumajapidamistes tekkivate ohtlike jäätmete käitlemise korraldamine ei tähenda automaatselt ka selle eest kohaliku omavalitsusepoolset finantseerimist.

¹⁵ Tegevused ei ole järjestatud prioriteetsuse vms järjekorda.

Jrk. nr.	Tegevus¹⁵	Olulisus	Periood	Täitja
6	Jäätmejaamade rajamine jäätmete liigiti kogumise eesmärgil	Üks osa jäätmete liigitikogumise arendamisest	2005-2007	Vallavalitsus
7	Pakendi ringlussüsteemi tegevuse korraldamine	Pakendiseadus kohustab; alus jäätmehoolduse korraldamiseks valla territooriumil	2005-2007	Vallavalitsus

Lisaks eelpool toodud tabelis nimetatud kohustustele jäätmekava elluviimiseks on kohalik omavalitsus kohustatud uuendama kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava ühe aasta jooksul maakonna ajakohastatud jäätmekava kinnitamisest arvates, kui maakonna jäätmekava ajakohastamise käigus tehtud muudatused puudutavad kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava.

4.5 Keskkonna- ja tervisekaitsemeetmed ning nende tagamise tehnoloogilised vahendid

Jäätmehoolduse keskkonna- ja tervisekaitsemeetmetega on arvestatud kogu käesoleva jäätmekava ulatuses, olles spetsiifiliselt integreeritud jäätmehoolduse eesmärkide püstituses. Üheks näiteks keskkonnameetme olulisusest on kehtestatud erinevad nõuded haja- ja tiheasustusele, arvestades olemasolevat olukorda ning mõistliku jäätmekäitluse võimalusi. Olemasolevat olukorda silmas pidades on üheks kõige olulisemaks keskkonnameetmeks korraldatud olmejäätmeveo rakendamine vähendamaks loodusesse hüljatud jäätmete jätkuvat kasvu.

Samuti on kohaliku omavalitsuse poolt kehtestatud jäätmehoolduseeskiri, tervishoiuteenuste ja veterinaarteenuste osutajate jäätmete käitlemise korrad aluseks keskkonna- ja tervisekaitsemeetmete edukaks rakendamiseks Keila valla territooriumil.

4.6 Meetmete rakendamise eeldatav maksumus

Järgnevas tabelis (Tabel 10) on toodud kõigi punktis 4 'Jäätmehoolduse eesmärkide realiseerimise vahendid ja meetmed' (algus lk 20) eeldatav maksumus.

Tabel 10. Jäätmehooldusalaste meetmete rakendamise eeldatav maksumus

Eesmärk	Eesmärgi saavutamiseks vajalikud tegevused	Läbiviimise aeg / vajalikud vahendid (EEK)			Võimalikud rahastamisallikad	Vastutav organisatsioon
		2005	2006	2007		
1. Tõepärase info saamine jäätmete koguse ja koostise kohta	1.1. Jäätmevaldajate registri edukas ellurakendamine	50 000	10 000	10 000	Valla eelarve, KIK	Vallavalitsus
	1.2. Nõuda jäätmekava koostamist ettevõtetelt, kus ladestatavate jäätmete kogus ületab näidatud koguse	150 m ³ /a	125 m ³ /a	100 m ³ /a	Ettevõtted	Vallavalitsus
	1.3. Ehitus- ja lammutusjäätmete tekke kontrolli alla saamiseks siduda ehituslubade väljastamine jäätmearuandluse kohustusega				Ettevõtted, füüsilised isikud	Vallavalitsus
2. Olmejäätmete tekke stabiliseerimine	2.1. Elanike informeerimine, selgitus- ja kasvatustöö korraldamine haridusasutustes	50 000	60 000	70 000	Valla eelarve, KIK, sponsorlus	Vallavalitsus
3. Olmejäätmete ohtlikkuse vähendamine	3.1. Rajada valla ohtlike jäätmete kogumispunkt	66 000	6 000	6 000	Valla eelarve, KIK	Vallavalitsus
	3.2. Liikuv kogumispunkt ohtlike jäätmete kogumiseks elanikelt	10 000	12 000	14 000	Valla eelarve, KIK	Vallavalitsus
	3.3. Nõuda ettevõtetelt nõuetekohast ohtlike jäätmete kogumist ja üleandmist (siduda tegevusloaga) ja vastav vallapoolne järelevalve				Ettevõtted, valla eelarve	Vallavalitsus
4. Jäätmete taaskasutamine	4.1. Arendada välja jäätmekäitluskohtade võrgustik				Valla eelarve, KIK	Vallavalitsus
	4.2. Koostöö naaber omavalitsustega kogutud taaskasutatavate jäätmete edasise käitlemise korraldamiseks				Valla eelarve, KIK	Vallavalitsus
	4.3. Kompostimise propageerimine ja oskusteabe jagamine	5 000	5 000	5 000	Valla eelarve, KIK	Vallavalitsus
	4.4. Pakendi- ja pakendijäätmete kogumise ja taaskasutuse korraldamine ning väljaarendamine koostöös atesteeritud pakendi-organisatsiooni(de)ga	10 000	12 000	14 000	Atesteeritud pakendi-organisatsioon, valla eelarve	Vallavalitsus
	4.5. Tagatisrahaga pakendi ja pakendijäätmete kogumine ja taaskasutus koostöös tootjatega	10 000	12 000	14 000	Ettevõtted, valla eelarve	Vallavalitsus
5. Korraldatud olmejäätmete vedu	5.1. Korraldatud olmejäätmete veoga seoses selgitustöö elanikkonna seas	10 000	12 000	14 000	Valla eelarve	Vallavalitsus
	5.2. Korraldatud olmejäätmete veoga seonduv järelevalve ja koostöö jäätmekäitlejaga	10 000	15 000	20 000	Valla eelarve	Vallavalitsus
6. Ehitus- ja lammutusjäätmete taaskasutus	6.1. Ehitus- ja lammutusjäätmete sorteerimise ja taaskasutuse korraldamine				Jäätmetekitaja, valla eelarve	Vallavalitsus

Eesmärk	Eesmärgi saavutamiseks vajalikud tegevused	Läbiviimise aeg / vajalikud vahendid (EEK)			Eesmärk	Eesmärgi saavutamiseks vajalikud tegevused
		2005	2006	2007		
7. Ebaseaduslike jäätmete mahapanekukohtade korrastamine	7.1. Ebaseaduslike jäätmete mahapanekukohtade korrastamine, võimalusel juurdepääsu sulgemine ja järelevalve tagamine	40 000	40 000	40 000	Maaomanikud, valla eelarve, KIK	Vallavalitsus
8. Jäätmehoolduse regulaarne kavandamine, koolitus jms.	8.1. Osalemine maakonna jäätmekava täiendamisel					
	8.2. Koostöö naaber-omavalitsustega jäätmehoolduse parendamise eesmärgil					
	8.3. Jäätmekava ja –eeskirja regulaarne ajakohastamine					
	8.3. Ettevõtjate koolitus jäätmekavade koostamiseks jms				Ettevõtjad, valla eelarve	Vallavalitsus
	8.4. Jäätmemajandusalaste projektide väljatöötamine ja rahastamisaotluste koostamine				Valla eelarve	Vallavalitsus

Jäätmehooldusalaste meetmete rakendamine on planeeritud esialgu kolme aasta peale. Pikemaajalisi plaane ei ole mõttekas nii kiiresti muutavas ühiskonnas ja alles arenevas jäätmehoolduses teha. Vaatamata sellele on pikaajalised eesmärgid kehtestatud Euroopa Liidu direktiivides ja kooskõlla viidud Eesti õigusaktides, mistõttu on kohaliku omavalitsuse arendatav jäätmehooldusalane suund teada.

5 Kokkuvõte

Keila valla jäätmekava on esimene spetsiifiliselt jäätmemajandusalane strateegiline dokument Keila valla territooriumil. Kuivõrd antud vallas on tegemist esimese sarnase dokumendiga, ei saa see olla täiuslik, sest puudub ellurakendamise kogemus. Samas on Keila valla jäätmekava otseses vastavuses kehtiva seadusandlusega ja arvestab olemasolevat olukorda valla territooriumil, millest lähtuvalt on seatud sihid järgnevateks aastateks.

Keila valla jäätmekava on jaotatud kolmeks suuremaks peatükiks, kirjeldades jäätmehoolduse olemasolevat olukorda, seades jäätmehoolduse eesmärgid ja tuues välja jäätmehoolduse eesmärkide realiseerimise vahendid ning meetmed. Järgnevalt on toodud nimetatud kolme peatüki lühikokkuvõtted.

Keila valla jäätmehoolduse olemasolev olukord on mitmekülgne, varieerudes väga heast väga halvani.

- Arvestuslikult tekkis 2003. aastal kodumajapidamistes kokku ca 1 050 tonni olmejäätmeid ehk ca 270 kg inimese kohta aastas, lisaks kodumajapidamistes tekkivad ohtlikud jäätmed, mida kokku on hinnanguliselt üle ca 8 000 kg ehk 2 kg inimese kohta aastas. Toodud numbrid on arvestuslikud, aluseks on võetud Keila Vallavalitsuse rahvastikuregister ja 'Tallinna kodumajapidamistes tekkivate olmejäätmete koostise ja koguse uuringu andmed (arvestatud on Põhja-Tallinna, Pirita ja Nõmme linnaosade andmeid). Kuivõrd rahvastikuregistris registreerimine ei ole kohustuslik ning olmejäätmete koostise ja koguse uuring ei ole läbi viidud Keila valla territooriumil, võivad eelpool nimetatud numbrid mõnevõrra erineda tegelikkusest. Jäätmekäitlusfirmade andmetel tekkis Keila valla territooriumil paiknevatel ettevõtetel ca 550 tonni olmejäätmeid.
- Jäätmehoolduse probleemid Keila vallas on seotud eelkõige jäätmekäitlusega (jäätmete kogumine, vedamine, taaskasutamine ja kõrvaldamine), lisaks on probleemid tingitud elanikkonna vähesest keskkonnateadlikkusest ning hoolivusest. Üldjoontes võib jagada olemasolevad probleemid järgnevatesse kategooriatesse: (i) hajaasustus ja sellest tingitud jäätmekäitlusprobleemid, (ii) suvilapiirkonnad ning puudulik jäätmekäitlus, (iii) elanikkonna vähene keskkonnateadlikkus, (iv) ajakohased jäätmekäitlusvõimalused jäätmete taaskasutamissüsteemide näol puuduvad, (v) rannaala heakorra tagamine, (vi) illegaalsed jäätmete ladestuspaigad.

Keila valla jäätmehooldusalased eesmärgid on mõnevõrra erinevad tihe- ja hajaasustuses, arvestades mõistlikku jäätmehooldust ning kehtivat seadusandlust. Nii tihe- kui hajaasustuses on samad nõuded jäätmete liigiti kogumise osas, erinevus on liigiti kogutud jäätmete edasises käitlemises, sõltudes eelkõige eramus/elamus kasutatavast küttesüsteemist ja kohapealsetest kompostimisvõimalustest.

Jäätmehooldusalaste eesmärkide realiseerimise vahenditeks on eelkõige elanikkonna informeerimine toimuvatest muutustest ja sellega kaasnevatest kohustustest jäätmehoolduses. Lisaks elanikkonna informeerimisele on omavalitsuse ja teatud ettevõtete kohustus luua vastavad jäätmehooldusalased võimalused elanikkonnale, et nõuetekohane jäätmehooldus osutuks võimalikuks ja ei põhjustaks ülemäära kõrgeid majanduslikke-, sotsiaalseid- ja keskkonnavalaseid kulutusi. Meetmetena on jäätmekavas toodud hulgaliselt nii halduskorralduslikke kui ka keskkonna- ja tervisekaitsemeetmeid ning hinnatud meetmete rakendamise eeldatavat maksumust.